

EUX VELFÆRD PÅ SOSU ESBJERG

En kvalitativ undersøgelse af EUX Velfærd på SOSU Esbjerg

Sandra Abrahamsen Pedersen, studentermedhjælper

Sommer 2020

Forord

Nærværende rapport har til hensigt at belyse EUX Velfærd på SOSU Esbjerg, eftersom denne uddannelsesretning er relativ ny, og der derfor ønskes mere viden på området. Rapporten har til hensigt at belyse de ansattes holdninger til og oplevelser med EUX Velfærd samt elevernes valg af og motivation i uddannelsen i forhold til uddannelsens styrker, og hvad der kan være opmærksomhed på af mulige forbedringer i udviklingen af denne. Afslutningsvis skal dette give SOSU Esbjerg et større indblik i den samlede praksis for uddannelsen, og på baggrund af dette oplyses om fokusområder til det videre arbejde for på denne måde at kunne udvikle uddannelsen på baggrund af de involveredes erfaringer, hvilke kan bruges i et profilerings- og rekrutteringsmæssigt perspektiv. Ydermere skal der lyde en stor tak til de ansatte og elever, som har bidraget med deres viden, da det uden dem ikke ville være muligt at skabe rapporten.

God læselyst

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
2. Metode	2
3. Analytisk diskussion	3
3.1 Profilering af EUX Velfærds styrker	3
3.1.1 EUX Velfærd som mulighedsrig	3
3.1.2 Praksiserfaring og vekslen i fagene	5
3.1.3 Karakterfokus og det faglige niveau.....	6
3.1.4 Den økonomiske gevinst ved uddannelsen.....	7
3.2 Rekruttering til EUX Velfærd via introducerende forløb	8
3.2.1 Rekruttering direkte til grundforløb 2	8
3.2.2 Introkurser til EUX Velfærd for 8. klasser.....	8
3.2.3 Observeret formidling af uddannelsen	10
3.3 Den gode fortælling	12
3.3.1 Brug af nuværende EUX-elever i de introducerende forløb	12
3.3.2 Konsekvenserne af PA EUX for den gode fortælling	13
3.3.3 Skolens generelle repræsentanter	13
3.4 Valget af uddannelse i relation til elevernes motivation	14
3.4.1 Elevernes valg og motivation.....	14
3.4.2 Netværkets betydning for uddannelsesvalget.....	15
3.5 Klassestørrelsens betydning og studiemiljøet	17
3.5.1 Klassestørrelsens betydning	17
3.5.2 Studiemiljøet.....	18
3.6 Fastholdelse og frafald på EUX Velfærd	19
3.6.1 Det faglige niveau og frafald	19
3.6.2 Fastholdelse og relationer	20
4. Opsummering	21
5. Udledte fokusområder	23
6. Litteraturliste	25

1. Indledning

Overordnet set er EUX den uddannelsesretning, som er i størst vækst i forhold til ansøgstal (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019a: 4), hvor EUX Velfærd er en relativ ny uddannelse, som først er kommet på social- og sundhedsområdet i august 2016 (Rambøll, 2017: 3). På SOSU Esbjerg eksisterer der foreløbigt to EUX-hold, som er startet i august 2018 og 2019. Formålet med EUX, som er en kombination mellem en erhvervsfaglig studentereksamen og en erhvervsuddannelse, er at give unge og voksne mulighed for at gennemføre en erhvervsuddannelse samtidig med studierettet undervisning på gymnasialt niveau for her igennem at opnå generel studiekompetence (EUX-loven, 2019, § 1), hvor denne skal svare til niveauet af en højere forberedelseksamen (HF) (Bekendtgørelse om krav til udformning af eux-forløb, 2014, § 5; Rambøll, 2017: 1). EUX-uddannelsen er iværksat ud fra formålet om at højne det erhvervsfaglige niveau på erhvervsuddannelserne, og ligeledes give eleverne mulighed for videreuddannelse på samme vilkår som de gymnasiale uddannelser (Rambøll, 2017: 1, 3, 4). Dette er med et langsigtet formål om, at flere unge ønsker at vælge en erhvervsuddannelse (Rambøll, 2017: 1, 3, 4), hvor målet om at øge andelen af EUX-elever også er et af fokusområderne i *Strategi 2025 – Mulighedernes uddannelser (Strategi 2025)* for SOSU Esbjerg i sporet *De manges valg* med ambitionen om, at SOSU Esbjerg skal være en erhvervsuddannelse for de mange (SOSU Esbjerg, 2019). Generelt skildres en udfordring for EUX-uddannelserne i forhold til at profilere uddannelsen ud til potentielle elever og forældre (Rambøll, 2017: 14), og dermed kæmpe EUX-uddannelsens synlighed frem og opnå anerkendelse i uddannelsesfeltet, da det tager tid, før de unge og deres forældre får øjnene op for de nye uddannelsesmuligheder (Rambøll, 2017: 7). Samtidigt må dette ligeledes ses i lyset af SOSU Esbjergs *Strategi 2025* i forhold til sporet *Professionel uddannelsesinstitution* med ambitionen om, at SOSU Esbjerg vil være en kendt og respekteret professionel uddannelsesinstitution (SOSU Esbjerg, 2019).

Eftersom uddannelsen er relativ ny, forefindes der ikke megen viden på området specifikt for EUX Velfærd. Nærværende rapport er udbygget med formålet om at belyse SOSU Esbjergs praksis i forhold til EUX Velfærd på baggrund af viden fra de ansatte og elever i relation til det ovennævnte langsigtede formål om, at flere unge med tiden ønsker at vælge EUX Velfærd. Datagrundlaget er baseret på SOSU Esbjergs ansatte, nuværende elever samt frafaldne elever i forhold til deres holdninger og oplevelser med uddannelsen, hvor rapporten vil tage udgangspunkt i følgende problemformulering:

Hvilke praktiske styrker og udfordringer anser ansatte og elever på SOSU Esbjerg ved EUX Velfærd, og hvordan kan denne viden bruges i den videre udvikling af uddannelsen?

Rapporten omfavner en stor bredde, og vil derfor give et bredt indblik i området, hvor hovedvægten af rapporten dog ligger på den profilerings- og rekrutteringsmæssige del, men hvor der vil berøres områder såsom EUX elevs valg af uddannelsen og motivationsgrundlag, fastholdelse og frafaldsmotiver i forhold til, om der er specifikke elementer ved EUX Velfærd, som har været en medvirkende

årsag til elevers frafald samt en belysning af studiemiljøet. Hensigten er at åbne op for nogle områder, hvor der i det videre arbejde med fordel kan indsnævres yderligere i forhold til at dykke konkret ned i et specifikt udvalgt område. Samlet set gøres dette for at indsamle viden om EUX Velfærd i forhold til, hvordan denne kan udvikles, og hvad man kan være opmærksom på til kommende elever. Afslutningsvis vil de udledte perspektiver udmønte sig i fokusområder, som SOSU Esbjerg kan bruge i deres videreudvikling af uddannelsen.

2. Metode

Datagrundlaget tager udgangspunkt i observationer af introkurser for 8. klasser til EUX Velfærd, hvilket sammenlagt er gjort over 6 timer fordelt over fire observationsdage med forskellige undervisere. Observationerne er gjort for at få et åbent indblik i den rekrutteringsmæssige del, hvor det dog også ville have været fordelagtigt at observere under brobygningsforløb for 9. og 10. klasser, hvilket dog ikke har været muligt grundet den tidsmæssige horisont, da brobygning for 9. og 10. klasser finder sted i efteråret. Endvidere havde det været fordelagtigt at deltage i undervisningstimer, da dette kan give et indblik i dagligdagen og studiemiljøet. Grundet undersøgelsens tidsmæssige placering er der yderligere begrænsninger i form af, at det ikke er muligt at undersøge via observationer, hvordan det foregår på EUX grundforløb 1. Det må påpeges, at observationer giver et fragmenteret billede af dagligdagen, hvor også underviserne kendte formålet med min tilstedeværelse, hvilket kan få betydning for det observerede.

Efterfølgende er der foretaget individuelle semistrukturerede interviews med ti ansatte og fire elever, hvor udarbejdelsen af interviewguides tager afsæt i observationerne, litteraturen, møder og dermed en forforståelse for området. Formålet med interviewene har været at få viden om holdninger og oplevelser med EUX Velfærd både fra elevernes og de ansattes side for på den måde at kunne belyse uddannelsens styrker og udfordringer. Ydermere er der undersøgt masterplaner for introkurser for 8. klasser til EUX Velfærd og for brobygningsforløb for 9. og 10. klasser. Det må tages i betragtning, at der findes minimal litteratur om EUX Velfærd som det konkrete emneområde. Dog er det tilfældet, at der ses overlap i forhold til unges uddannelsesvalg til EUD, og derfor er der litteratur, som kan henføres til EUX Velfærd, selvom det ikke er specifikt gældende for uddannelsen. Derudover findes litteratur, som behandler EUX-uddannelserne i et mere generelt perspektiv. Den semistrukturerede interviewguide er udformet til at tilpasse de ansatte, som har forskellige erfaringer med EUX Velfærd, og hvor det samtidigt er forskelligt, hvor længe de har arbejdet, og hvordan de arbejder med uddannelsen. På samme vis er dette gældende for den semistrukturerede interviewguide til eleverne, som omfavner eleverne uafhængigt af, hvor de befinder sig på uddannelsen. Eftersom SOSU Esbjerg er en lille organisation med stort kendskab til hinanden, kan der være en risiko for, at der er holdninger, som ansatte og elever holder tilbage, men da det er anonymt, må det formodes, at der

tales åbent, frit og ærligt. Inden påbegyndelse er der udsendt samtykkeerklæringer, hvor informanterne er blevet bekendt med undersøgelsens formål og de formelle forhold ved deltagelsen, hvormed informanterne har afgivet mundtligt samtykke inden interviewets start. Derudover er interviewene foregået via lydopkald på Teams.

Yderligere er der udsendt et spørgeskema til frafaldne elever på uddannelsen for at belyse, om der er specifikke elementer ved EUX Velfærd som uddannelse, der har været en medvirkende årsag til elevens frafald. Spørgeskemaet er blevet udsendt til ti, hvor der er kommet besvarelser fra fem. Der må dog tages højde for, at eftersom datagrundlaget er meget lille, er der ikke medtaget tal i rapporten, da der ikke kan baseres statistik ud fra dette. Derudover er denne data kun brugt i et meget begrænset omfang. Spørgeskemaet blev valgt til denne gruppe af elever, eftersom der var refleksion omkring, at disse elever kunne være svære at etablere kontakt til. Der kunne med fordel være anvendt spørgeskemaanalyse i højere grad i forhold til et bredere perspektiv fra de nuværende elever, trods at dette er en meget snæver målgruppe. Dog har hensigten med denne undersøgelse været at opnå et mere dybdegående indblik i EUX Velfærd, hvormed det kvalitative metodedesign er velegnet. Yderligere må det påpeges, at rapporten ikke er en endegyldig sandhed for det undersøgte område, men derimod må forstås ud fra sin kontekst.

3. Analytisk diskussion

Nærværende afsnit søger at opdele undersøgelsen i relevante områder, men der må dog tages forbehold for, at der kan forekomme overlap mellem de forskellige afsnit.

3.1 Profilerung af EUX Velfærds styrker

3.1.1 EUX Velfærd som mulighedsrig

Generelt beskrives manglende kendskab til og uvidenhed om, hvad en EUX-uddannelse er som et gennemgående element i interviewene både med ansatte og elever i forhold til, hvorfor der ikke er mange unge, der vælger EUX Velfærd. Det er gennemgående for interviewene, at EUX Velfærd er en uddannelsesretning, som indeholder mange muligheder for eleverne. Eksempelvis er det ofte blevet udtrykt, at styrken ved EUX Velfærd er, at den pågældende elev får en kombination mellem en erhvervsuddannelse og en gymnasial uddannelse, som giver eleverne mulighed for at tage en videregående uddannelse, hvilket også kan betragtes som et sikkerhedsnet. Dette må ses i lyset af litteraturen, som beskriver, at det generelt er vigtigt for unge at have deres muligheder for videreuddannelse og job åbne (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 23, 25; Danmarks Evalueringsinstitut, 2017: 28; Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 13), og hvordan unge vægter ungdomsuddannelse højt efter deres følelse af, om deres muligheder holdes åbne, eftersom

unge kan have en følelse af, at valget kan blive determinerende for resten af deres liv. Flere aspekter skildres i litteraturen i forhold til, hvad unge er optagede af i deres uddannelsesvalg, hvilket eksempelvis ses at være, om den pågældende uddannelse giver mulighed for at arbejde med det, som ønskes i fremtiden, om uddannelsen holder den unges muligheder åbne samt, om uddannelsen giver gode muligheder for videreuddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 6, 23, 25, 39; Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 18, 21, 23; Danmarks Evalueringsinstitut, 2017: 28). Dette kan ses i lyset af nærværende citat:

"[...] Der er en kultur, som gør, at det er svært for eleverne at tage det rigtige valg i, hvor de gerne vil være henne, og hvor de hører til henne, hvor jeg tænker, at det måske også er rigtig vigtigt at få dem fortalt budskabet om, at du uddanner dig gennem hele livet, og det du gør nu, det kan bare være en grundsten [...] Det behøver ikke at være et fuldstændig deterministisk valg [...] Uddannelsesvalget kommer til at have et skæbnesvangert udtryk for dem, der kommer til at være måske lidt skræmmende [...]" (ansat).

Ovenstående citat fra den ansatte handler om at afdramatisere uddannelsesvalget over for eleverne, hvilket kan ses i relation til SOSU Esbjergs vision om at give eleverne lysten til at lære for livet (SOSU Esbjerg, u. å.). Dette handler altså om, at der i højere grad kan optones den gymnasiale del af uddannelsen i forhold til at understrege de muligheder, som uddannelsen giver de unge, hvor litteraturen påviser, at de gymnasiale uddannelser ofte betragtes som det sikre valg, fordi de netop har en følelse af, at de kan holde deres muligheder åbne via dem (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 26, 30-31, 38; Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 20-21; Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 33). For unge, der kan opleve uddannelsesvalget som svært, fordi de er usikre på, hvad de ønsker, og hvad der interesserer dem, kan det være svært at træffe et uddannelsesvalg, som peger mod et specifikt og afgrænset erhverv, selvom de muligvis godt kunne tænke sig at tage en erhvervsuddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 38; Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 5). I forlængelse af dette må det formodes, at EUX Velfærd kan være en uddannelse, som har potentiale for denne gruppe af elever, hvis det netop udtrykkes, hvilke muligheder den unge får via uddannelsen, og denne ikke er endegyldigt begrænsende for elevens fremtidige udsigter, eftersom en EUX-uddannelse er anset for både at kunne tiltrække unge, der overvejer en erhvervsuddannelse, og unge, som overvejer en gymnasial uddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 5, 23). Omvendt må dette ses i lyset af de ansattes syn på, at EUX Velfærd på den ene side kan føles begrænsende for unge i og med, at den unge har valgt en faglig retning inden for omsorg og mennesker, men på den anden side er uddannelsen ikke begrænsende, da eleven også har sin studentereksamen. Dette kan være ambivalent for nogle potentielle elever, der står midt i uddannelsesvalget, som ikke ønsker at begrænse sig eller indsnævre sine muligheder (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 21, 23), og derfor bør det overvejes, hvordan dette formidles i forhold til ikke at afskrække nye potentielle elever, eftersom litteraturen viser, at en udfordring for unge i valget om en EUX-uddannelse netop er, at det kan være svært at vælge en

faglig retning, hvis den unge er usikker på, hvilket område vedkommende ønsker at arbejde inden for (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 23). I relation til dette er det påpeget i litteraturen, at valget om en EUX-uddannelse kan blive opfattet som et valg af profession af nogle unge, hvormed de ikke ønsker at afgrænse sig umiddelbart direkte efter folkeskolen (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 13), idet de unge kan have en frygt om at være fastholdt i erhvervet resten af livet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 22). Derudover er det for nogle unge ikke tiltalende, at uddannelsen varer længere tid end STX, HHX og HTX, hvortil nogle unge vurderer, at EUX ikke giver de samme videreuddannelsesmuligheder, eftersom uddannelsen ikke afsluttes på et højt nok niveau (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 34).

3.1.2 Praksiserfaring og vekslen i fagene

Ydermere udtrykkes en styrke ved EUX Velfærd at være, at den praksiserfaring, som eleverne får kombineret med en studentereksamen, er gavnlig for den unge i forhold til blandt andet den modenhed og disciplinering, som eleverne opnår ved at færdes i erhvervslivet og i forhold til, at uddannelsen har meget indhold, som eleverne skal igennem, hvilket ses i: *"[...] Det er voldsomt undervurderet (EUX), fordi det kræver faktisk mere, det kan jeg jo se, meget mere selvdisciplin og fokus end det almene gymnasium"* (ansat). Yderligere påpeges dette af en elev: *"[...] Du har det boglige, men du kommer ud og får den erfaring, altså jeg er modnet på en anden måde, fordi jeg kommer ud og får ansvar i praktikken med nogle mennesker [...]"*. Samtidigt er der en forståelse hos EUX-eleverne af, at praksiserfaringen også vil gavne dem, hvis de senere ønsker at videreudanne sig, idet de dermed kan have fået en erfaring under deres ungdomsuddannelse, som andre ikke på samme måde har. I forlængelse beskriver litteraturen også, hvordan unge finder det tiltalende at kunne kombinere sin skole med at få erhvervs erfaring, hvilket også gælder unge, der har valgt at komme på gymnasiet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 23). Yderligere skal dette ses i forhold til, at der er vekslen mellem skole og praktik, så eleverne på den måde kan få en pause fra det skolemæssige og fagene, hvilket kan være gavnligt for de elever, som ikke kan overskue længere skoleperioder, men alligevel gerne vil det boglige element ved en uddannelse. Denne vekslen kan også ses i forhold til fagene på uddannelsen, hvor en elev udtrykker følgende:

"[...] Jeg føler, jeg har indsigt i meget. Jeg har både nogle HF fag, hvor jeg kan sidde med noget bogligt [...] hvis man nu er træt af de boglige fag, så har man de SOSU-fag, hvor man skal ud og lave noget i nogle øvelseslokaler [...] så det at jeg kan stå op hver dag og ikke skal tænke, at nu skal jeg sidde på en skolebænk hver dag [...]" (elev).

Derudover påpeges det, at eleverne via EUX Velfærd i princippet kun har fag, som er specifik for uddannelsen, hvormed dette kan tiltale unge, der kun ønsker fag, hvoraf de kan se meningsfuldhed og relevans. Desuden ses det, at underviserne søger at gøre de pågældende fag praksisrelevante, hvor

praksisnærhed i undervisningen af de gymnasiale fag også er påpeget i EUX-loven (EUX-loven, 2019, § 4 a).

Hertil nævner en ansat:

"[...] Det kan gøre undervisningen mere relevant for en god del af eleverne [...] På STX er der nok en del af fagene, hvor eleverne sådan måske mere kører på vågeblus og har dem, fordi de formelt set skal have dem men uden at være klar over hvorfor [...] Der er en større forståelse for, hvad det er, man skal med de forskellige fag på EUX" (ansat).

3.1.3 Karakterfokus og det faglige niveau

Generelt udtrykkes det i interviewene med både de ansatte og de nuværende elever, at karakterer hverken er tildelt et særligt eller større fokus på EUX Velfærd i den forstand, at der ikke er en oplevelse af det karaktærræs, som kan forbindes med gymnasiale uddannelser (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 21). I stedet er der fokus på feedback, hvormed dette fremhæves som en kvalitet ved uddannelsen både hos ansatte og elever, hvilket ses i: *"[...] Vi er faktisk en skole, som ikke har fokus på karakterer. Der er plads, tid og rum til, at man kan få noget andet feedback [...] Det ser jeg som en stor kvalitet, og det tror jeg også, at der vil være unge mennesker, som vil kunne se som en kvalitet" (ansat) samt "[...] Skolen har mere fokus på udviklingen af selvet end udviklingen af en karakter [...]" (ansat).*

På samme måde er der hos eleverne en generel oplevelse af, at karaktererne ikke er tildelt et større fokus: *"[...] Jeg synes overhovedet ikke, at der er særlig meget fokus på karaktererne [...] Hvis man ikke spørger lærerne om karakterer, så vil de helst ikke give karakterer, kun det som de SKAL give undervisningsmæssigt [...]"*, hvor der i forlængelse af dette nævnes: *"[...] Det er mere konstruktivt [...] det er mere feedback, hvor man ikke får en karakter, men lærerne siger noget til dig [...]" (elev).*

Ydermere påpeges det både under observationer og i interviewene, at det faglige niveau er vægtende i den forstand, at eleverne ikke skal være skoletrætte, da det boglige er et vægtende element ved uddannelsen, men omvendt behøver eleverne heller ikke at komme med topkarakterer fra folkeskolen, da der i stedet tillægges engagement og vilje stor betydning i forhold til elevens faglige udvikling, hvilket ses i:

"[...] Dem der har størst succes og udvikler sig mest fagligt [...] det er helt klart dem, der kan blive med snuden i sporet [...]" (ansat), hvilket ligeledes ses i: *"[...] det gør ikke noget, at man ikke har 10 og 12-taller, men [...] man skal helst ikke have det for svært på mange faglige områder, fordi så tror jeg det bliver for hårdt [...]" (ansat).*

I relation til dette påpeges det, at der med fordel kan lægges mere vægt på uddannelsens faglige niveau, så unge kan få en bedre forståelse for, hvad uddannelsen egentlig kræver, da dette kan være med til at bryde med nogle fordomme, hvilket eksempelvis nævnes i følgende: *"[...] Jeg tænker det her med, at man får fremhævet, at det faktisk jo er en studentereksamen [...] så fagligheden er jo høj, og det ikke kun*

er et spørgsmål om at skulle lave personlig pleje [...] det er nogle fordomme, der skal nedbrydes [...]" (ansat). Samtidigt påpeges det i litteraturen, at unge kan have fordomme om, at erhvervsuddannelserne er for de skoletrætte, hvorimod de gymnasiale uddannelser er hårde og krævende at gennemføre (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 20-23). Derfor kan det faglige niveau med fordel i højere grad optones i forhold til at bryde med unges fordomme om det faglige niveau på uddannelsen.

3.1.4 Den økonomiske gevinst ved uddannelsen

Endvidere lægges der vægt på profilering af den økonomiske gevinst ved at vælge EUX Velfærd i relation til de andre gymnasiale uddannelser, da eleverne på EUX vil få elevløn, hvilket forekommer flere gange som en styrke ved uddannelsen både under interviewene samt i formidlingen af uddannelsen under observationerne af introkurser for 8. klasserne. Derudover påpeges det i interviewene, at eleverne på EUX Velfærd er jobsikre, da de har job, efter de er faglærte og kan vælge at holde en pause og arbejde inden en eventuel videreuddannelse eller blive i faget, hvilket nævnes i citatet: *"[...] Man står med en færdig uddannelse, når man er færdig ude på SOSU Esbjerg, så er man faglært, og så kan man vælge at holde pause der og tjene en masse gode penge, inden man går videre på universitetet, hvis det er det, man vil" (ansat).* På samme måde ses det i:

"[...] Man skal slå på, at eleverne får elevløn under hele deres hovedforløb. Det er ikke 3 år på SU, det er 3½ år med en ret god indtægt og en særdeles god mulighed for at tage sig et studiejob, hvis de vælger at læse videre til sygeplejerske, så kan de jo komme ud og arbejde som faglært i hjemmeplejen [...] Det er jo sådan noget, der nogle gange virker på de unge mennesker, det er at slå på det med økonomien i det [...] at man har nogle andre muligheder rent økonomisk" (ansat).

På samme vis udtrykkes det også i litteraturen, hvordan unge kan lægge vægt på muligheden for at kunne tjene penge under sin uddannelse ved at tage en erhvervsuddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 19). Samtidigt påpeges det økonomiske og sikre perspektiv også fra de nuværende elevers side i forhold til synet på, at det er muligt med en EUX Velfærd at fortsætte i erhvervslivet uden at være nødsaget til at videreuddanne sig.

Profileringen af EUX Velfærd som en ny uddannelse kan ses i forhold til en ansats følgende udtalelse: *"[...] Det er jo stadig sådan noget spæd start [...] noget er selvfølgelig tid, der skal til. Vi skal jo både have et ret tydeligt koncept og sådan noget helt nyt spædt, det er jo svært at være helt tydelig omkring, hvad er vores profil i forhold til det her [...]"*. Dette vil sige, at der søges en mere konkretiseret formidling af uddannelsen i forhold til konceptet over for de unge. Afsnittets omtalte profileringsområder af EUX Velfærd skal ses i relation til de næste afsnit i rapporten.

3.2 Rekruttering til EUX Velfærd via introducerende forløb

3.2.1 Rekruttering direkte til grundforløb 2

I modsætning til de ordinære uddannelser møder EUX Velfærd en formel rekrutteringsmæssig udfordring, idet fagene dansk C, samfundsfag C og engelsk C skal erhverves på det EUX-måletpede grundforløb 1 (Bekendtgørelse om krav til udformning af eux-forløb, 2014, § 6 stk. 2; Børne- og Undervisningsministeriet, 2020). Derfor skal de, der ikke har adgang til grundforløb 1, enten erhverve sig fagene forud for eller parallelt med grundforløb 2 (Børne- og Undervisningsministeriet, 2020). I forhold til grundforløb 1 og dets formelle indhold kan det siges, at EUX Velfærd i højere grad henvender sig til unge, der kommer direkte fra folkeskolen. Ved gennemgang af SOSU Esbjergs hjemmeside i begyndelsen af indsamlingen af materiale til den nærværende undersøgelse, blev det observeret, at SOSU Esbjergs hjemmeside ikke appellerede til, at det er muligt at søge direkte ind på grundforløb 2 på EUX Velfærd, eftersom denne information manglede eksplicit, hvor der kun var informationer for unge, der søger ind på grundforløb 1. Først for nyligt er der derved kommet fokus på hjemmesidens information til mulige unge og voksne, der ønsker EUX Velfærd. Dog skal det ses i det lys, at hvis den unge eller voksne ikke har adgang til grundforløb 1 og ønsker at søge ind via grundforløb 2 men ikke har haft de formelle fag, så kan dette for nogle muligvis virke som en længere og uoverskuelig proces, da man først skal tage disse fag. I forhold til at gøre EUX Velfærd tiltrækkende for både unge og voksne relaterer nærværende sig til *Strategi 2025* i sporet *De manges valg* med målet om at være attraktiv for både unge og voksne samt favne mangfoldigheden (SOSU Esbjerg, 2019).

3.2.2 Introkurser til EUX Velfærd for 8. klasser

Introkurser til EUX Velfærd for 8. klasser har dannet det empiriske grundlag for observation af praksis under introducerende forløb, da brobygning for 9. og 10. klasse ligger i efteråret. Det blev observeret, at informationer om EUX er frivilligt for de pågældende brobygnings elever i forhold til, hvorvidt eleverne ønsker at høre om uddannelsen eller ej, hvormed der tydes både fordele og ulemper ved denne tilgang. Det illustreres i masterplanen, at EUX fylder 3 ud af 10 timer på introkurserne for 8. klasserne på 2-dages forløbet og 3 ud af 15 timer på 3-dages forløbet. Dog skal det tages i betragtning, at uddannelsen er et tilvalg, som eleverne gør, når de er på forløbet, og derfor er det ikke alle, der hører om det. EUX Velfærd er derimod obligatorisk for 9. klasserne på deres brobygningsforløb, som varer i 5 dage, hvor EUX Velfærd varer en hel dag. Ydermere er EUX Velfærd obligatorisk for 10. klasserne både på deres 3-dages og 5-dages brobygningsforløb, hvor det ligeledes fylder en hel dag. Dog er EUX Velfærd udtaget for 10. klasserne, når forløbet kun varer i 2 dage. Eftersom EUX Velfærd er obligatorisk at få viden om for 9. og 10. klasser på deres brobygningsforløb, dog med undtagelse af 10. klassernes 2-dages forløb, kan spørgsmålet derved blive, hvorfor dette ikke på samme vis er tilfældet for 8. klasserne.

I første omgang er alle elever på det pågældende introkursus samlet i et fælles lokale, hvor de får nogle informationer om EUX-uddannelsen. Herefter skal eleverne tage hjem og overveje, hvorvidt de ønsker at høre om uddannelsen, og derefter foretages valget den efterfølgende morgen. I denne henseende er det dog vigtigt at overveje, hvorvidt man har givet eleverne et dybdegående og fængende udgangspunkt, som de kan basere deres valg ud fra, eftersom eleverne kun har de introducerende ord at bygge deres valg på. Eleverne har muligvis ikke nok kendskab og viden om uddannelsen til at kunne træffe et velovervejet valg, hvor litteraturen også viser, at unge ofte reelt set ikke har viden om, hvad erhvervsuddannelser indeholder (Beckett, 2020b), hvilket på tilsvarende vis kan relateres til deres viden om EUX. Dog viste eleverne under observationerne interesse i at komme ind i det andet lokale og høre om EUX Velfærd. Fordelen ved at lade eleverne træffe et aktivt valg om at høre om uddannelsen påpeges fra de ansattes side at være, at nogle af eleverne ellers kan føle sig malplaceret, hvis de finder undervisningsniveauet for svært. Dette vil kræve, at underviserne kan undervisningsdifferentiere ved de pågældende elever i forhold til de elever, der anses som egnede til EUX Velfærd og de elever, der ikke gør, men spørgsmålet bliver, hvordan vi på baggrund af et kort introducerende forløb kan vide, om den pågældende elev vil være egnet til et EUX-forløb eller ej. Ydermere må det fremhæves, at eleverne kommer fra forskellige folkeskoler, hvortil det muligvis kan have betydning for deres valg om at ville høre om uddannelsen, hvis de følges med en ven, da litteraturen også viser, at der er en tilbøjelighed til at unge gør som deres netværk ubevidst (Boisen, 2019). Dog er argumentet for, at EUX Velfærd skal være frivilligt at høre om, at det kan ødelægge undervisningen, hvis der er elever, som ikke ønsker at være til stede, hvilket udtrykkes i følgende:

"[...] Noget af det som der er udfordrende, det er det her med, når man står overfor en klasse, hvor halvdelen af dem egentlig ikke har lyst til at komme og se brobygningen, fordi det lægger en stemning på hele dagen og hele forløbet [...] kan være ødelæggende for dem, der gerne vil være der, og som gerne vil høre om det [...]" (ansat).

Omvendt fremhæver en EUX-elev følgende: *"[...] Det er vigtigt, når man får nye ude på skolen [...] selvom de ikke er interesserede i EUX, så skal de altså høre om EUX, fordi der er mange, der ikke ved, hvad det er" (elev)*, hvilket skal ses i forhold til, at man ikke blot bør antage, at brobygnings eleverne har en viden om, hvad en EUX-uddannelse er og indeholder. I forlængelse af dette fortæller en anden EUX-elev: *"[...] EUX Velfærd var ikke noget, vi sådan skulle have noget at vide om [...] det var noget man selv valgte, hvis man ville høre om, og jeg tror, det ville have hjulpet lidt [...] hvis der lige var en time eller to, hvor vi fik noget at vide om, at det også fandtes" (elev)*. Denne nuværende elev har altså været på et brobygningsforløb uden at få viden om EUX, men alligevel ses det, hvordan eleven i dag er elev på EUX Velfærd og nævner, at det kunne have været godt, hvis man skulle høre om uddannelsen. I og med at den nuværende elev ikke hørte om EUX på sit brobygningsforløb separat, følte vedkommende ikke, at der blev talt særlig meget om EUX på

brobygningsforløbet. Derfor må det vurderes, at der er en risiko for at miste potentielle nye elever, eftersom de ikke får meget viden om uddannelsen, hvis ikke de tilvælger det.

Derudover påpeges det fra de ansattes side, at man gerne vil have nuværende EUX-elever ind og fortælle om uddannelsen til brobygningsseleverne. Det kan dog være vanskeligt, eftersom det bliver nævnt, at oplægsholderne ofte gerne vil have kendskab til hinanden, hvormed de ikke har det, hvis man både skal have en elev ind og holde oplæg om EUX og en anden elev ind om EUD. Deraf følgende kan det overvejes, hvorvidt dette kan tænkes anderledes i forhold til eventuelt at få to elever ind ad gangen fra hver uddannelsesretning. Dog går der få elever på EUX Velfærd, hvormed der altså ikke er så stor en gruppe at få elever fra. Derudover udtrykkes det både fra de ansatte og nuværende elevers side, at det har en betydning, at man får nuværende EUX-elever til at fortælle om uddannelsen, da brobygningsseleverne muligvis bedre kan spejle sig i dem, hvilket litteraturen også påpeger (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 14, 66, 70). Dette vil behandles nærmere i afsnittet om den gode fortælling og eleverne som ambassadører for deres uddannelse.

3.2.3 Observeret formidling af uddannelsen

I forhold til selve formidlingen af EUX Velfærd på introkurser til 8. klasserne ses det, at der er forskellige undervisere inde over de introducerende forløb til EUX, hvormed de laver introforløbet om EUX på forskellige måder. Det blev indikeret under observationerne, at de pågældende og skiftende undervisere fra uge til uge ikke helt vidste, hvad der var blevet formidlet af information om EUX til eleverne, inden de havde valgt at høre om uddannelsen på stamholdet. Dette resulterede i, at det blev observeret, at nogle ansatte gik direkte i gang med de planlagte eksempler på undervisning, hvorimod andre brugte noget tid på at formidle informationer om uddannelsens indhold i forhold til profileringen af denne. Informationerne, der blev formidlet om EUX Velfærd, ses blandt at være at give eleverne et økonomisk incitament til at vælge uddannelsen i forhold til den højere elevløn end SU. Derudover blev det formidlet, at eleverne ikke behøver at have et studiejob på samme måde som andre unge på de gymnasiale uddannelser. Der blev ikke formidlet information om PA, da denne anses som værende en usikker retning, så derfor var der fokus på SSA, da eleverne nærmest er sikret en elevplads på SSA. Dette kan ses som værende en udfordring, hvis der er elever, som ønsker en EUX PA men ikke får oplevelsen af, at dette er en mulighed. Hvis EUX PA ikke er en uddannelsesretning, der har til hensigt at fortsætte grundet kommunale udfordringer, så er dette negativt for SOSU Esbjergs rekruttering, eftersom der kan være elever, som ønsker netop denne uddannelsesretning. Udfordringen tydes i følgende: *"[...] Man kommunikerer til eleverne, at de har den mulighed (PA hovedforløbet), og nu har man så to år i træk sagt "desværre" [...] så må man stoppe med at kommunikere det ud, men så tager man jo også EUX sigtet ud af PA'en, og det er ærgerligt"* (ansat).

Ydermere blev det også observeret, at EUX Velfærd blev formidlet på konstruktionen af uddannelsen i forhold til, at det er en kombination mellem en gymnasial uddannelse og en erhvervsuddannelse, og at uddannelsens indhold er uddannelsesrettet. Derudover blev det observeret, at brobygningseleverne var optagede af de videreuddannelsesmuligheder, der er ved at vælge en EUX Velfærd. Dog er det blevet påpeget under et interview, at det florerer, at en HF ikke kan bruges til at komme ind på universitetet, hvilket ses i citatet: *"[...] Det der jo er meget snak om nu, og jeg er selv lidt i tvivl om, hvordan det hænger sammen, det er det der med, at en HF ikke kan bruges til universitet, og jeg tænker, om det gør nogen usikre i forhold EUX'en"* (ansat). Dette er væsentligt at være opmærksom på, idet det kan få betydning for unges syn på EUX-uddannelsen. I forhold til EUX-elevs muligheder for videreuddannelse står der følgende på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside: *"Med en afsluttet eux får du både et svendebrev og en erhvervsfaglig studentereksamen. Med de to beviser i hånden kan du efter endt uddannelse gå ud og søge job som faglært i en virksomhed, eller du kan læse videre på linje med dem, der har gennemført en treårig gymnasial uddannelse"* (Børne- og Undervisningsministeriet, 2020). Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, hvis unge har en tro om, at de ikke har denne mulighed.

Det tydes under observationerne, at det ikke må antages på forhånd, at brobygningseleverne ved, hvad EUX Velfærd er og kan. Dette skildres eksempelvis ved, at en brobygningselev tror, at der menes med uddannelsen, at man kan både tage PA og SSA på én gang, hvor altså konceptet med uddannelsen misforstås. Endvidere ses dette, da en brobygningselev bliver overrasket over de videremuligheder, som uddannelsen giver, hvormed det tydes, at brobygningseleverne kan have en formodning om, at de velkendte gymnasiale uddannelser giver flere muligheder fremadrettet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 20-21).

Derudover blev det observeret, at der i formidlingen af uddannelsen blev lagt vægt på, at man ikke skal være skoletræt, hvis man ønsker en EUX Velfærd, da eleverne skal være indstillet på undervisning. Dog påpeges det, at hvis blot eleverne er deltagende og møder op til undervisningen, så skal det nok gå dem godt på uddannelsen, da man ikke kun behøver at få 12-taller for at kunne gå på EUX Velfærd. I et tilsendt powerpoint materiale lægges der vægt på elementer såsom "god arbejdsindsats", "fornuftige faglige forudsætninger", "lysten til at arbejde med mennesker" og "lysten til at være på en arbejdsplads", hvis man skal vælge EUX Velfærd.

Selvom 8. klasses eleverne skal afprøve materiale, som haves på EUX Velfærd, så er der samtidigt fokus på deres 8. klasses niveau, så de lærer noget nyt, men ikke oplever det for svært. Det blev observeret, at eleverne generelt var engagerede og deltagende, hvilket afspejler sværhedsgraden af materialet i forhold til, om det formår at finde deres niveau. Det blev observeret, hvordan underviserne brugte brobygningselevens navne i kommunikationen med dem, hvilket kan tydes som en måde at få skabt en relation til eleverne. Der ses individuelle skøn i hvilket materiale underviserne bruger, hvor nogle bruger

materiale, som er SOSU relateret, mens andre ikke gør i samme grad. 8. klasses eleverne lavede mundtlige evalueringer for introkurset, hvor de ansatte fortæller, at der mangles et evalueringsskema, som kan give et overblik.

3.3 Den gode fortælling

3.3.1 Brug af nuværende EUX-elever i de introducerende forløb

Generelt udtrykkes det, at den gode historie er vigtig for at øge kendskabet til EUX Velfærd. Dette kan ses i det perspektiv, at det tager tid for EUX-uddannelsen at opnå anerkendelse i uddannelsesfeltet i forhold til, at unge og forældre får øjnene op for uddannelsesmuligheden (Rambøll, 2017: 7). Den gode historie skal ses i relation til, at de nuværende elever kan anses som ambassadører for deres uddannelse, hvor deres fortællinger om uddannelsen kan have stor betydning for, at andre unge får øjnene op for uddannelsen, hvilket skildres i nærværende: *"[...] Det har også kæmpe stor betydning, at man begynder at få nogle ambassadører blandt de unge, som taler godt om deres uddannelse [...] man kan håbe på, at der er en eller anden sneboldeffekt i gang [...]" (ansat)*. Ligeledes forekommer det i: *"[...] Det er meget vores nuværende elever, der er gode til at rekruttere nye elever. Vi skal helt sikkert have vores egne elever ud i klasserne [...] det er meget, hvad andre unge siger om den uddannelse [...]" (ansat)*. Dette giver opbakning til, at der i højere grad skal være fokus på at få nuværende EUX-elever til at fortælle om deres uddannelse på alle typer af introducerende forløb, hvor litteraturen også fremhæver betydningen af at have nuværende elever til at fortælle om deres uddannelse, så andre unge kan spejle sig i dem, eftersom som unge fremhæver fordelene ved at kunne tale med nuværende elever (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 14, 66, 70), hvilket også udtrykkes i nærværende:

"[...] Det er vigtigt at få de elever, vi har i gang nu på hovedforløbet til at fortælle den gode historie og til at vise, hvad uddannelsen egentlig indeholder, det her med at afmystificere det [...] Det handler om det her med, at nogle elever siger noget højt omkring det, fordi det gør bare, at de unge lytter mere, da det er en, de kan relatere sig til og sammenligne sig med [...]" (ansat).

Derudover fremhæves det, at når EUX-eleverne bruges som ambassadører for deres uddannelse i diverse rekrutteringsmæssige sammenhænge, så hjælper dette dem til at skabe stolthed over deres uddannelse, hvor en SOSU-skole bruger EUX-elever som repræsentanter til Åben Hus-arrangementer og i brobygningsforløbene (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019a: 9), hvilket også ses at være en del af SOSU Esbjergs vision i forhold til, at skolen blandt andet skaber en faglig stolthed (SOSU Esbjerg, u. å.).

3.3.2 Konsekvenserne af PA EUX for den gode fortælling

Generelt bliver det påpeget gennem interviewene, at det er essentielt, at PA EUX etableres og fungerer, så holdene kan gennemføres, da det modsatte kan få en negativ betydning for den gode fortælling om selve EUX Velfærd. Det fremhæves som værende kritisk, at PA EUX-hold ikke kan gennemføres, da det på den måde kan være vanskeligere for de elever, som har gået på PA EUX at viderefortælle den gode historie om EUX Velfærd, når de har oplevet, at hold ikke kan gennemføres. I forlængelse af dette kan det altså komme til at påvirke eleverne som ambassadører for deres uddannelse, når de ikke har haft en god oplevelse med deres videre uddannelsesforløb. Dette må ses i relation til, at unge påvirkes af hinandens erfaringer og oplevelser (Boisen, 2019), hvormed en negativ oplevelse kan få betydning for, at andre unge, som i første omgang ønskede en EUX-uddannelse, nu fravælger det, eftersom det kan blive opfattet som et usikkert valg. Situationen med PA EUX ses i følgende:

"[...] Man kan jo starte med at garantere, at når man starter på EUX, så kan man gennemføre en hel EUX [...] Det gør de jo ikke. PA de får jo ikke lov at fortsætte [...] Når der er noget, der er skidt, så rygtes det langt hurtigere. [...] Der er i hvert fald ti skridt tilbage ved at have taget den beslutning [...]" (ansat).

Dette kan altså få stor betydning for den gode fortælling om SOSU Esbjerg og EUX Velfærd, som endvidere må ses i lyset af, at det også kan være ødelæggende for selve klasse miljøet og de resterende tilbageblivende SSA-elever, hvilket nævnes i: *"[...] EUX-holdet bliver splittet [...] Da vi startede op på skolen, der lagde vi stor vægt på, at eleverne skulle følges ad i alle skoleperioder, fordi vi godt var klar over, at der kun var otte af hver, og derfor arbejdede vi på at få et rigtig godt sammenhold, og det fik vi [...]" (ansat).* Hermed ses det, hvordan situationen med PA EUX kan få betydning for den gode fortælling om studielivet i på flere måder og også kan påvirke de andre elever. Omvendt viser SOSU Esbjerg over for de resterende elever tilbage på SSA EUX, at skolen ønsker at fuldføre dem, selvom de er få på deres hold, hvilket forhåbentligt kan bidrage til en positiv historie om deres uddannelsesforløb på EUX i forhold til skolens engagement og vilje.

3.3.3 Skolens generelle repræsentanter

Derudover skildres den generelle holdning til, at der er mangel på kendskab til EUX Velfærd fra omverdenen både fra de ansattes og elevernes side, men det manglende kendskab kan også komme til udtryk blot på selve SOSU Esbjerg som uddannelsesinstitution, hvilket fortælles i nærværende:

"[...] Der er flere kollegaer på SOSU Esbjerg, der heller ikke ved særlig meget om EUX, som ikke lige sidder med EUX, og jeg tænker, at det var da et godt sted at starte med ambassadørerne, at vi ude ved os i hvert fald var godt klædt på [...] Altså når jeg sidder med kollegaer, der også kan blive overrasket over,

hvad for nogle niveauer eleverne kommer på i uddannelsen, så kan jeg godt tænke, at bare man dog var lidt bedre inde i hinandens ting [...]” (ansat).

På samme måde udtrykkes dette af en nuværende elev, som fortæller, hvordan der også går elever på skolen, som ikke ved, hvad EUX Velfærd er: “[...] Bare elever ude på skolen de ved næsten heller ikke, hvad EUX er [...]”. Dermed skildres det i ovenstående, hvordan den indbyrdes forståelse for uddannelsen på selve skolen også har betydning for ambassadørperspektivet og den gode fortælling, hvormed SOSU Esbjerg kan være behjælpelig i at udbrede viden om EUX Velfærd, hvis generelt både elever og ansatte på skolen også har en generel forståelse for uddannelsen.

3.4 Valget af uddannelse i relation til elevernes motivation

Ennova har udført en elevtrivselsundersøgelse i 2019 for SOSU Esbjerg, som indeholder data, der kan være behjælpelig i at give et kvantitativt indblik i elevernes motivation og valg af EUX Velfærd (Ennova, 2019).

3.4.1 Elevernes valg og motivation

Årsagerne til valg af EUX Velfærd ses både hos de nuværende eleverne og de frafaldne elever at relatere sig til de profileringsområder, som nævnes i afsnit 4.1 *Profilering af EUX Velfærds styrker*. Det fremhæves, at det generelt er vigtigt for unge at have deres muligheder for videreuddannelse og job åbne (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 23, 25; Danmarks Evalueringsinstitut, 2017: 28; Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 13), hvortil dette også ses at være et vigtigt element for de nuværende elever på EUX Velfærd. Både de nuværende og frafaldne elever fremhæver kombinationen mellem en erhvervsuddannelse og en gymnasial uddannelse som en af de vigtigste årsager til valg af uddannelsen. Dette skal ses i forhold til, at eleverne både får erhvervs erfaring, og samtidigt får det boglige. Derudover har det haft betydning for både de nuværende og frafaldne elever, at EUX Velfærd er adgangsgivende til videreuddannelse, hvormed det anses som en uddannelse, der åbner muligheder. For de frafaldne elever gælder det, at de havde forventninger til uddannelsen om at blive fagligt klogere, at det var en spændende uddannelse med omsorg, at der blev mødt udfordringer, og at man kunne socialisere sig med andre, som var klar på en faglig udfordring og personlig udvikling i fællesskab. Størstedelen af de frafaldne elever er meget enige eller enige i, at deres viden om uddannelsen stemte overens med deres oplevelse af uddannelsen, hvorimod en enkelt ikke havde denne oplevelse. Dette er på samme måde gældende i forhold til, at størstedelen af de frafaldne elever enten er meget enige eller enige i, at deres forventninger til uddannelsen blev indfriet, hvor en enkelt dog ikke følte, at vedkommendes forventninger blev indfriet.

For flere af de interviewede elever anses EUX Velfærd som et sikkerhedsnet, hvilket skal forstås ved, at eleven har sin HF, hvis eleven senere finder ud af, at eleven ønsker en anden uddannelse. Endvidere tydes en motivation at være, at eleverne har en fornemmelse af, hvad de kan og skal bruge det, som de lærer på deres uddannelse, til, hvilket nævnes i følgende:

”Lærerne er gode til at forklare, hvad vi skal bruge det, vi er i gang med at lære til, senere. De fortæller læringsmålene, og hvordan det kan bruges ude i praksis [...] Det er det, vi har fokus på, det er, hvordan vi kan bruge det ude i praksis, nu hvor vi skal ud i praksis på et tidspunkt”. Målrettethed kan dog afskrække andre unge, da det ikke er alle unge, som ved, hvad de ønsker senere hen (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 23), og derfor kan der med fordel være mere fokus på at afdramatisere valget om en EUX, da det fremhæves hos de nuværende elever, at de har en følelse af at have deres muligheder åbne. En nuværende elev fortæller følgende: “[...] De fleste i min klasse er rimelig sikre på, hvad de gerne vil bagefter [...] jeg har altid være lidt mere usikker, fordi der er rigtig mange ting, jeg gerne vil, og jeg har rigtig mange muligheder, så det der med at have HF at falde tilbage på, det synes jeg lød dejligt betryggende” (elev), hvormed eleven altså påpeger trygheden i at vide, at man har sin studentereksamen i tilfælde af, at man senere hen ønsker at foretage et andet uddannelsesvalg (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 23).

Derudover må det tages i betragtning, at et gennemgående element for de nuværende elever i forhold til deres motivation er relationernes betydning, hvilket også er en klar vision for SOSU Esbjerg nemlig at skabe gode relationer (SOSU Esbjerg, u. å.). Dette vil behandles nærmere i afsnit 3.6 *Fastholdelse og frafald på EUX Velfærd*.

3.4.2 Netværkets betydning for uddannelsesvalget

Fravalg af erhvervsuddannelser ses blandt andet at skyldes manglende kendskab til uddannelserne, hvor de unge får kendskab til de gymnasiale uddannelser via deres netværk (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 16, 20-23; Beckett, 2020b), hvilket kan henføres til valget om en EUX-uddannelse. Generelt har forældrene stor betydning for unges uddannelsesvalg (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 36; Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 6-7; Danmarks Evalueringsinstitut, 2017: 35-37), hvor forældrenes og samtidigt også de unges forståelse af, hvad ”det gode uddannelsesvalg” er, er påvirket af bekymringen for, om en given uddannelse giver begrænsninger for den unge, og potentielt kan opleves som en blindgyde, der afskærer mulighederne (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 12-13, 29). Derfor er der en tendens til, at forældre vejleder deres unge mod de gymnasiale uddannelser, idet de betragtes som det sikre uddannelsesvalg (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 37). Generelt i interviewene påpeges det også, at der skal være et større fokus på, hvordan man kan nå ud til forældrene og udbrede kendskabet til uddannelsen samt få dem til at reflektere, hvilket eksempelvis ses i: “[...] Det er måske også det, forældrene ved noget om, at det er bare

godt at gå på gymnasiet, at man ved faktisk ikke, at der findes den mulighed [...]” (ansat). Når unges uddannelsesvalg baseres på den unges netværks erfaringer, råd og udtalelser via eksempelvis familie eller venner, så kan dette give et snævert billede af, hvad en erhvervsuddannelse og EUX er, hvormed der er en risiko for, at den unge påvirkes med fordomme om, at en erhvervsuddannelse er et entydigt valg af en specifik branche (Beckett, 2020b; Boisen, 2019). Her har vejledningen i folkeskolen stor betydning i forhold til at kunne hjælpe med at rykke ved elevernes forestillinger om en erhvervsuddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 8-9), hvor det eksempelvis tydes i interviewene med de nuværende elever på EUX, at flere dog har haft oplevelser med ikke at blive præsenteret for erhvervsuddannelser og EUX i deres vejledning i folkeskolen (Beckett, 2020b).

Litteraturen påpeger, at vejledere og folkeskolelærere har stor betydning i vejledningen af unges uddannelsesvalg (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 6, 8-9, 11), hvor det er en udbredt forståelse hos rapportens informanter, at der ikke er nok kendskab til EUX Velfærd i folkeskolen, hvor det nævnes i nærværende:

”[...] Der findes ikke rigtigt nogen kvalificeret vejledningsindsats tilbage i folkeskolen [...] UU det er nogle, eleverne møder 2-3 gange i løbet af deres folkeskoletid. Deres lærere har ofte gået på gymnasiet og kender slet ikke til EUX Velfærds model og dens styrker [...] Der er ikke rigtigt nogen, der på nuværende tidspunkt kan oplyse dem ordentligt om, hvad EUX kan give” (ansat).

Dette må også ses i det lys, at flere af de nuværende elever påpeger, at de ikke har fået kendskab til EUX Velfærd gennem vejledningen i folkeskolen. Eksempelvis nævner en nuværende elev: *”[...] Jeg synes faktisk ikke, at jeg fik voldsom meget information om, at der var den mulighed og hvor mange døre, der blev åbnet [...] og de vejledere i folkeskolen, jeg tror ikke de ved, hvad den ligesom står for, og hvor åben den faktisk er [...]” (elev)* samt en anden elev, som påpeger: *”Altså vores uddannelsesvejleder var ret glad for gymnasieuddannelser, så vi hørte ikke helt så meget om erhvervsuddannelser og specielt ikke EUX, det blev kun kort nævnt [...]” (elev).* Andre elever fortæller dog om at have haft positive oplevelser med vejledere. Endvidere påpeges det også ofte, at eleverne selv har fundet frem til informationer om EUX Velfærd eller har fået kendskab til den via sit netværk.

Ovenstående må sættes i relation til tiltag, der bevirker, at UU-vejledningen er blevet omlagt, så det kun er unge, der ikke er erklæret uddannelsesparate, som får individuel vejledning i folkeskolen, hvor de unge ellers får kollektiv uddannelsesvejledning (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019c: 11, 18), hvilket også fremgår i det følgende fra en ansat: *”[...] Der mener jeg folkeskolelærerne, fordi folkeskolelærerne selv sidder med en studentereksamen. Dengang var der ikke noget, der hed EUX, så den er helt ny, de kender ikke til den [...] og det er dem, der sidder og er studievejledere i dag, fordi studievejlederne næsten ikke eksisterer [...]” (ansat).* Samtidigt påpeger unge at have brug for mere viden om de forskellige uddannelser for bedre at

kunne træffe sit uddannelsesvalg (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017: 46). Endvidere lægges der vægt på, at der skal gøres mere ud af, at EUX Velfærd ikke bliver et tilfældigt valg for de unge, men derimod skal EUX repræsenteres på lige fod med andre uddannelser. Dog fortæller flere folkeskolelærere om, at de har et begrænset kendskab til de erhvervsrettede ungdomsuddannelser og EUX, hvilket har implikationer i forhold til vejledningen og dialogen om ungdomsuddannelserne med de unge (Danmarks Evalueringsinstitut, 2015: 9). Således fremgår det, at KAOS-projektet for 5. og 6. klasse ikke kun bliver udført med formålet om at give børnene en fornemmelse af SOSU Esbjerg, men derimod er formålet også at give folkeskolelærere mere viden om og kendskab til uddannelsesstedet og uddannelsesretningerne. I forhold til ovennævnte må et større fokus på folkeskolen ses i lyset af SOSU Esbjergs *2025 Strategi* i forhold til sporet *De manges valg* med et mål om at være stærkt til stede på folkeskolerne samt fremme samarbejde med grundskolens 9. og 10. klasse (SOSU Esbjerg, 2019).

3.5 Klassestørrelsens betydning og studiemiljøet

3.5.1 Klassestørrelsens betydning

Der fremhæves både fordele og ulemper ved, at EUX-holdene er baseret på små klasser. Som en fordel fremhæves, at i mindre klasser kan det forekomme lettere for undervisere at komme i dybden med den enkelte elev, hvilket ses i: *"[...] Så er vi selvfølgelig ikke så store klasser endnu, men de skulle gerne vokse hen ad vejen, fordi lige nu er der også rigtig god tid til at få hjælp [...]"* (ansat) samt i følgende:

"[...] Det er et helt andet klasserum at træde ind i i forhold til, hvis man sidder med en klasse på op mod de der 30 elever [...] Det giver nogle andre aspekter og muligheder, hvor man ligesom kan dykke ned og måske være lidt mere praksisnær [...] lave nogle flere øvelser, være mere konkret og tage dem med rundt nogle steder, som man ikke kan med 30 elever" (ansat).

Det kan altså være positivt for et klassemiljø, når der kun er få elever, eftersom dette kan give nogle andre muligheder for relationen mellem underviser og elev. Dog påpeges det også, at ældre elever, som kunne komme ind direkte på grundforløb 2, ville kunne bidrage til et mere dynamisk klassemiljø, hvortil det også fremhæves, at eftersom EUX-holdene er meget små, er de også meget sårbare. I forbindelse med dette giver det et incitament til at se nærmere på, hvordan der muligvis i højere grad kan sættes fokus på rekruttering direkte til grundforløb 2, hvor dette kan bidrage til at øge volumen samt bidrage til et dynamisk klassemiljø, som en nuværende elev fortæller: *"[...] Man kunne måske godt have ønsket sig et lidt bedre klassemiljø, og man kan sige, at vi er jo også alle sammen fra 16 til max 20 [...] det er jo ikke fordi vi er blevet blandet med nogle ældre [...] det synes jeg nok er en smule ærgerligt [...]"*. Dette må ses i lyset af SOSU Esbjergs *Strategi 2025* i sporet *De manges valg* i forhold til målene om at favne mangfoldigheden og øge andelen af EUX-elever (SOSU Esbjerg, 2019).

3.5.2 Studiemiljøet

Eftersom SOSU Esbjerg generelt er baseret på en heterogen elevgruppe i forhold til at omfavne forskellige aldersgrupper på skolen, så kan dette have betydning for, hvad nogle unge forbinder med og har af forventninger til en ungdomsuddannelse i forhold til ungdomsmiljø, fester mm. Derudover kan studieture og gallafester også være tiltrækkende i forhold til, hvad unge forbinder med en ungdomsuddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019a: 9; Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 22; Beckett, 2020b). I relation til dette er gymnasiet anset for at udbyde et attraktivt ungemiljø, hvortil det ses, at unge ønsker både et fagligt og socialt uddannelsesmiljø af deres uddannelse (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019b: 22; Beckett, 2020b), hvilket også fortælles af en ansat:

”Der synes jeg, at STX har en fordel, fordi de har en mere homogen elevgruppe aldersmæssigt, så der er bare nogle andre muligheder i forhold til fredagscafé og fester og sociale arrangementer i det hele taget, der halter vi lidt bagefter, fordi hovedparten af de elever, som går på en SOSU-skole jo er lidt ældre og er lidt et andet sted i livet [...] Det tror jeg da også er noget, der gør, at elever bliver tiltrukket af de traditionelle gymnasiale uddannelser [...] der er måske en studietur og nogle andre ting, som vi ikke kan tilbyde” (ansat).

Ligeledes påpeges det i forhold til, at studieture kan være medvirkende til at tiltrække de unge, hvilket ses i: *”[...] En studietur er også noget af det, der kan tiltrække nogle unge [...] Det er i hvert fald også noget, der gør, at de unge kan finde på at vælge et studie [...]”* samt: *”[...] Man siger, min gymnasietid var den fedeste, det var her jeg fik mine venner for resten af livet og det er jo sociale interaktioner, der gør det, og det er der helt klart slet ikke nok af på SOSU Esbjerg [...]” (ansat).*

Dette kan også ses i den henseende, at SOSU Esbjerg ikke har afsluttet et hold af EUX-elever endnu, hvor man på den måde kunne have mulighed for at promovere deres afslutning. Det ses at være udbredt blandt unge, at de er optagede af den prestige, som der kan være i at få sin studentehue, hvortil de gerne vil opleve de ritualer og traditioner, som følger heraf og forbindes hermed (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018: 35). Dog beskriver de nuværende elever på EUX Velfærd generelt ikke en utilfredshed med de sociale arrangementer i interviewene. Der må dog alligevel tages højde for, at elever, som har valgt at tage en EUX-uddannelse, også har valgt at være gymnasieelever, hvor en SOSU-skole har erfaringer med, at deres EUX-elever gerne vil deltage i arrangementer, der knytter sig an til det at være gymnasieelev såsom studieture og gallafest (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019a: 9-10).

Ydermere påpeger en nuværende EUX-elev følelsen af at være glemt i mængden af de andre EUD-elever ude på SOSU Esbjerg, hvilket nævnes i følgende:

”[...] Vi lever i vores egen lille osteklokke, fordi et eller andet sted så føler jeg lidt, at lærerne er lidt dårlige til at inkludere os [...] Vi bliver egentlig glemt dernede (i deres lokale) [...] folk ved ikke rigtigt, at vi er der”, hvor eleven også fortæller: *”Jeg tænker måske godt, at man kunne gøre et eller andet med, at man*

sørgede for, at vi havde nogle fag sammen med nogle, som var ligeså langt som os [...] så man måske havde timer sammen med nogle andre, så det ikke bare altid er os syv [...]” (elev).

Hermed skildres altså, hvordan eleven kan føle, at de som en lille EUX-klasse nemt kan blive overset, og samtidigt et ønske om at blive mere integreret med de andre elever, hvilket også ses i litteraturen i forhold til, hvordan dette er oplevet på en anden SOSU-skole med en lille elevvolumen. På denne SOSU-skole er undervisningen arrangeret, så EUX-eleverne har deres fagundervisning på SOSU-skolen, men de har deres gymnasiale fag på et STX-gymnasium (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019a: 11). Derudover har man lavet et forsøg med at sammenkøre EUX-hold i de erhvervsrettede fag på denne SOSU-skole på tværs af årgange, hvor underviserne dog skal undervisningsdifferentiere, men dette har skolen oplevet et positivt udbytte af i forhold til, at EUX-eleverne er blevet en mere fast gruppe, som har fået styrket deres indbyrdes relation (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019a: 11). Nærværende relaterer sig til *Strategi 2025* i forhold til sporet *De manges valg* med et mål om at skabe et attraktivt uddannelsesmiljø samt at være attraktiv for både unge og voksne (SOSU Esbjerg, 2019).

3.6 Fastholdelse og frafald på EUX Velfærd

3.6.1 Det faglige niveau og frafald

Hos de frafaldne elever varierer det, hvorvidt de følte, at det faglige niveau på EUX Velfærd var for svært eller let, hvor der hos de nuværende elever fortælles en kombinationen mellem, at det faglige niveau er passende og svært. Når de nuværende elever føler, at det faglige er svært, så finder de støtten i underviserne og i hinanden, så fagene på den måde kan overkommes. Det må tages i betragtning, at det er fordelagtigt, at der findes en balancegang i formidlingen af det faglige niveau til eventuelle kommende elever i forhold til, at det faglige niveau ikke bør negligeres, da der derved vil være en risiko for, at elever frafalder, hvis eleven får et fagligt chok (Rambøll, 2017: 43). Omvendt bør det faglige niveau ikke fremstå sværere end det reelle, idet det også fremhæves af de ansatte, at eleven ikke nødvendigvis behøver at ligge i toppen i folkeskolen for at kunne klare en EUX-uddannelse, da det påpeges, at hvis blot man er deltagende og engagerer sig, og den pågældende elev kan lide at være i skolen, så vil man kunne flytte sig. I relation til dette fortæller en nuværende elev: *”[...] Det faglige niveau er fint, men jeg vil sige, at det også er hårdt [...] Når jeg snakker om EUX til andre, så vil jeg ikke lægge skjul på, at det er hårdt, fordi det er vigtigt at vide [...] Jeg vil ikke lyve om, at niveauet det er højt” (elev).* Hertil fortæller en anden elev: *”[...] Jeg overvejede at droppe EUX, fordi jeg synes, at det var svært [...]” (elev).* Herved tydes det altså, hvordan flere elever kan finde det faglige niveau svært, hvor dette også ses i: *”[...] De døde lidt på de gymnasiale fag [...] de magtede ikke at skulle begge dele, både at skulle være praktiske og gymnasiale [...] Det var simpelthen arbejds mængden, der gjorde det [...] Jeg tror, det er svært at undgå, at der vil være noget frafald” (ansat).* Samtidigt må det påpeges, at eleverne skal

nå meget og har kortere tid i praktikken, hvilket kan være hårdt: *"[...] De skal jo gennemføre noget af praktikken på lidt kortere tid end almindelige EUD-elever, men det gælder jo hele EUX-forløbet, at der er noget med et tempo, der skal være lidt højere [...] generelt kan dette være en udfordring [...]"* (ansat), hvor dette også fortælles af de nuværende elever, at de føler, at de har mere travlt, og mere der skal nås end elever på EUD, hvor det nævnes: *"[...] Man kan godt mærke, at man er på den specielle linje [...] Vi er lidt mere presset [...] Det havde vi fået at vide, at tiden er lidt mere presset end de andres, fordi vi har så mange ting [...]"* (elev). Det tydes altså generelt, at niveauet på EUX kan føles krævende for eleverne, og derfor mener de ansatte også, at det skal være realistisk for nye elever at begynde på uddannelsen, og at man derfor skal bestræbe sig efter at få elever ind, som kan klare kravene. Hvis en elev begynder på EUX Velfærd og bliver chokeret over, at det faglige niveau er for svært, så kan dette potentielt ende i frafald i sidste ende.

3.6.2 Fastholdelse og relationer

Dog påpeges det, at der er støtte at hente hos hinanden som klassekammerater og hos underviserne, så man ikke når så langt ud, at man frafalder, hvis man synes, at uddannelsen kan være hård i nogle perioder. Hos de frafaldne elever fortælles der eksempelvis også, at man har været glad for sammenholdet i klassen, og at underviserne var gode til at undervise deres materiale, hvor en anden frafalden elev dog oplevede mindre god trivsel i sin daværende klasse. I forhold til fastholdelse lægges der vægt på relationernes betydning både i forhold til det sociale miljø eleverne imellem, men ligeledes i forhold til undervisernes fokus på eleverne og dannelsen af relationer. Dette ses også som værende en del af SOSU Esbjergs vision i forhold til, at skolen blandt andet har fokus på at skabe gode relationer (SOSU Esbjerg, u. å.). Relationernes betydning påvises både af de ansatte og nuværende elever. Det er gennemgående i interviewene med de nuværende elever, at de påpeger at have en god relation til deres undervisere. Samtidigt indikeres det, at underviserne er opmærksomme på eleverne, når de finder det faglige svært, og det udtrykkes, at eleverne føler sig involveret i forhold til at have medbestemmelse over eksempelvis, hvor meget tid de mener, de skal bruge til en aflevering. Hertil fortæller en nuværende elev: *"Vi er ikke et nummer i rækken, der fokus på os alle sammen, og hvordan vi lærer bedst"* (elev).

I forhold til hvad de frafaldne elever mener, at SOSU Esbjerg kan gøre bedre til kommende elever nævnes: *"Gøre det muligt for eleverne faktisk at ramme f.eks. det samme matematiske niveau, som man gør i gymnasiet allerede fra start", "Mere information til eleverne om hvad det vil sige at arbejde i praksis" og "Spørge mere ind til hvor folk er i deres liv og trivslen i klassen"*.

I forhold til PA EUX kan det siges, at der er nogle elementer, som skal sikres i deres uddannelse, da det ellers ikke nytter at rekruttere til PA, hvis disse elever ikke kan få lov at fortsætte, hvorved disse elever senere vil frafalde ufrivilligt, hvis ikke deres hold kan gennemføres. En anden pointe i relation til frafald og

fastholdelse fremhæves at være, at i eksempelvis Aarhus Kommune ansættes EUX-eleverne tidligere end ved hovedforløbet. Dette betyder, at EUX-eleven allerede overgår til elevløn på grundforløb 2, og derved har kommunerne greb om disse elever. Dette behøver nødvendigvis ikke udelukkende at være et økonomisk fastholdelsesmotiv for eleven, men derimod kan det også have betydning, at eleven kan føle et ansvar over for sin arbejdsplads og kan se fremadrettet, eftersom eleven er klar over, hvad der skal ske i det videre uddannelsesforløb, hvormed der kan opleves meningsfuldhed.

4. Opsummering

I forhold til de udledte fund kan der følges op på den indledningsvise problemformulering: *Hvilke praktiske styrker og udfordringer anser ansatte og elever på SOSU Esbjerg ved EUX Velfærd, og hvordan kan denne viden bruges i den videre udvikling af uddannelsen?* Både de ansatte og de nuværende elever påpeger mange styrker ved EUX Velfærd som uddannelsesretning, som kan tydeliggøres i forhold til et profilerings- og rekrutteringsmæssigt perspektiv. Styrkerne vedrører, at uddannelsen opleves at give eleverne mange fremtidsmuligheder og kan blive betragtet som et sikkerhedsnet i forhold til, at eleven altid vil have sin studentereksamen. Derudover fremhæves den praksiserfaring i erhvervslivet, som tilegnes via uddannelsen i modsætning til andre gymnasiale uddannelser. Ydermere opleves en vekslen i fagene i forhold til, hvorvidt eleverne er på skolebænken eller er mere aktive, hvor fagene samtidigt opleves som uddannelsesspecifikke. Derudover udtrykkes det, at der er fokus på feedback frem for karakterer, hvilket anses som en kvalitet hos både ansatte og elever. Samtidigt udtrykkes et højt fagligt niveau samt en økonomisk gevinst ved uddannelsen i forhold til, at eleverne bliver faglærte og kan opfattes som jobsikre via deres ungdomsuddannelse. Desuden påpeges den tætte relation mellem undervisere og elever, hvor der er en mere personlig kontakt til eleverne grundet de små klassestørrelser.

I forhold til uddannelsens udfordringer ses rekrutteringsmæssige udfordringer i forhold til de formelle fag, som skal erhverves på grundforløb 1, hvilket derfor kan anskues at være mere appellerende til, at uddannelsen vælges af unge, som kommer direkte efter folkeskolen. Samtidigt er uddannelsen ny, så derfor kan det opleves som en hård kamp at skulle vinde anerkendelse i det uddannelsesmæssige felt (Rambøll, 2017: 7), eftersom andre gymnasiale uddannelser står stærkt i deres budskab om studiemiljø, uddannelsens indhold mm. og i troen om at være det sikre uddannelsesvalg. Dette skal ses i relation til udfordringen om at fremstå stærkere hos forældre, folkeskolelærere, vejledere mm. som har betydning for unges uddannelsesvalg. Ligeledes tydes en udfordring at være, at selvom EUX Velfærd kombinerer en gymnasial uddannelse og en erhvervsuddannelse, så kan det stadig føles som en afgrænsning for nogle unge i forhold til, at man via uddannelsen har valgt et fagligt område inden for omsorg og sundhed. Udfordringen

skildres også værende formidlingen af det faglige niveau, eftersom dette er opfattet som højt, men der kan opleves fordomme om, at erhvervsskoler ikke på samme måde har et højt fagligt niveau som på de gymnasiale uddannelser. Ydermere ses udfordringen i det faglige niveau i forhold til, at få denne formidlet på en hensigtsmæssig måde for ikke at afskrække unge, men samtidigt være opmærksom på det fagligt krævede, da dette ellers i sidste ende kan resultere i frafald ved et potentielt fagligt chok. Samtidigt skildres en stor udfordring i forhold til etableringen af gennemførelse af PA EUX og en kommunal aftale, hvormed dette kan have konsekvenser på flersigtede områder såsom ufrivilligt frafald, rekrutteringen og konsekvensen for den gode oplevelse og fortælling om elevernes uddannelsesforløb.

Selvom der er meget tværgående samarbejde hos de ansatte på SOSU Esbjerg, har rapporten være behjælpelig i at indsamle viden og data om EUX Velfærd, som kan bruges i det videre udviklingsarbejde i forhold til *Strategi 2025* i sporet *De manges valg* med ambitionen om, at SOSU Esbjerg vil være en uddannelse for de mange i forhold til målet om at øge andelen af EUX-elever. Her giver rapporten sit bidrag til, på hvilke områder man kan sætte ind for at styrke EUX Velfærd som uddannelsesretning i forhold til, hvordan uddannelsens styrker kan profileres, og hvad der kan lægges yderligere fokus på ved uddannelsens udfordringer, hvilket fremhæves i afsnit 5. *Udledte fokusområder*.

Der findes ikke ret meget litteratur om specifikt EUX Velfærd. Dette er et område på det overordnede plan, som med fordel kunne belyses nærmere i en videnskabelig sammenhæng. I en videre undersøgelse vil det være relevant at observere brobygningsforløb for 9. og 10. klasser i forhold til italesættelsen af EUX Velfærd og dennes rolle i brobygningsforløbet. Derudover kunne man med fordel observere eller interviewe elever under GF1 EUX, da dette ikke har været en mulighed grundet den tidsmæssige placering for denne undersøgelse. Her kan det eventuelt undersøges, hvordan eleverne oplever grundforløb 1 samt overgangen til grundforløb 2. I forhold til belysningen af elevers fravalg af EUX Velfærd ville det også være muligt at tale med elever, som går på SOSU Esbjergs ordinære uddannelser, og som er kvalificerede til at gå på EUX Velfærd i forhold til, hvad der har gjort, at de ikke har valgt EUX Velfærd. Endvidere må det lille elevtal på EUX Velfærd formodes at hænge sammen med, at det er opstarten af en ny uddannelsesretning, hvilken må forventes at blive mindsket på sigt (Rambøll, 2017: 48).

Udover rapportens fokusområder er det væsentligt at undersøge og belyse, hvilken information der er mulig for de unge at tilgå om EUX Velfærd på internettet, når de søger uddannelse. Her kan det blandt andet nævnes, at EUX ikke står som et særskilt område på eksempelvis uddannelsesguiden.dk, men derimod som en underrubrik for social og sundhedsassistent (EUD) og pædagogisk assistent (EUD), hvormed det kan formodes, at dette kan have en betydning for, at det kan være vanskeligt for den unge at finde informationerne herinde og uddannelsens muligheder, hvis ikke den unge har den pågældende viden om uddannelsen i forvejen. Samtidigt kan dette muligvis have den betydning, at den unge kan associere social

og sundhedsassistent samt pædagogisk assistent-uddannelserne udelukkende med EUD. Endvidere kan der med fordel drages oplysninger fra andre SOSU-skoler i forhold til, hvordan viden om EUX Velfærd formidles på deres hjemmeside, eftersom der er observeret en stor forskel på, hvordan uddannelsen formidles på de forskellige hjemmesider, og hvilken viden der kan tilgås.

5. Udledte fokusområder

❖ Fokus på en klar formidling og profilering af EUX Velfærd

Det kan med fordel gøres mere skarpt og konkretiseret, hvordan EUX Velfærd adskiller sig som uddannelse, og hvad den kan bidrage med i forhold til andre gymnasiale uddannelser jf. afsnittet 3.1 *Profilering af EUX Velfærds styrker*. På baggrund af rapporten anses mangfoldige profileringspotentialer for EUX Velfærd, hvormed de ansatte med fordel kan være mere konkrete og styrke formidlingen af, hvad EUX Velfærd indeholder af egenskaber. Samtidigt bør det ikke antages på forhånd, at de unge ved, hvad uddannelsen kan og indeholder, hvormed dette bør ekspliciteres. Der skal være en klarhed om konceptet, så det fremkommer som et tydeligere budskab hos nye potentielle elever. Herudover må der være en balancegang i formidlingen af den faglige sværhedsgrad på EUX Velfærd for ikke at afskrække unge, men samtidigt kan det resultere i frafald, hvis de ikke er oplyst på et reelt grundlag.

❖ Fokus på at få udbredt kendskabet til EUX Velfærd som uddannelse på SOSU Esbjerg

Der kan med fordel være mere fokus på at udbrede kendskabet til selve EUX Velfærd og uddannelsens indhold og ikke antage tage, at folk har kendskab til og viden om uddannelsen. Dette gælder både forældre, folkeskolelærere, vejledere og folkeskoleeleverne. Der kan med fordel være mere fokus på at komme ud på folkeskolerne og andre arrangementer, hvor uddannelsen kan profileres, da EUX Velfærd er en ny uddannelse, som der ikke er et udbredt kendskab til. Derudover kan det med fordel revurderes, hvorvidt EUX Velfærd bør være obligatorisk at få information om under alle introducerende forløb uafhængigt af folkeskoleelevernes årgang, hvor fordelene og ulemperne er diskuteret i afsnit 3.2.2 *Introkurser til EUX Velfærd for 8. klasser*.

❖ Fokus på en bredere rekruttering

Hvis SOSU Esbjerg mener, at EUX Velfærd kan have potentiale for unge og voksne, der ikke har adgang til grundforløb 1, så er dette et område, man kan have yderligere fokus på i et

rekrutteringsmæssigt perspektiv. Dette ville kunne bidrage til en øget elevvolumen på EUX-holdene samt bidrage til et dynamisk klassemiljø, hvis der rekrutteres elever ind, som er lidt ældre end den nuværende målgruppe jf. afsnit 3.2.1 *Rekruttering direkte til grundforløb* og 3.5.1 *Klassestørrelsens betydning*. EUX Velfærd er formelt set en uddannelse, der både vedkommer unge og voksne.

❖ **Fokus på ambassadørperspektivet og den gode fortælling**

Der kan med fordel være et større fokus på at inddrage EUX-eleverne som ambassadører for deres uddannelse i forhold til, at unge bedre kan afspejle sig i sine jævnaldrende jf. afsnittet 3.3.1 *Brug af nuværende EUX-elever i de introducerende forløb*, hvilket bør ses i forhold til alle introducerende sammenhænge og arrangementer. Samtidigt kan der med fordel gøres mere ud af at styrke den indbyrdes viden om EUX Velfærd blandt ansatte og elever på SOSU Esbjerg, eftersom det generelt kan antages, at alle på skolen samlet set er repræsentanter for SOSU Esbjerg jf. 3.3.3 *Skolens generelle repræsentanter*. Den gode fortælling kan i længden være med til at øge kendskabet til uddannelsen.

❖ **Fokus på klasse- og studiemiljøets betydning for EUX-eleverne og deres holdninger til dette**

Det kan med fordel belyses nærmere, hvad EUX-eleverne har af holdninger til studiemiljøet på deres uddannelse jf. afsnit 3.5 *Klassestørrelsens betydning og studiemiljøet* i forhold til at belyse tilfredshed, ønsker til forbedringer mm. Samtidigt kan der med fordel ses nærmere på, hvordan man kan styrke studiemiljøet, da dette kan styrke rekrutteringen i at tiltrække unge. Derudover styrker sociale arrangementer også den interne relation mellem eleverne. Samtidig kan klassestørrelsens betydning for læringsudbyttet og det sociale sammenhold undersøges.

❖ **Fokus på samarbejde med kommunerne i relation til PA EUX**

Der kan med fordel være et større fokus på at få etableret et samarbejde med kommunerne i forhold til PA EUX, eftersom den nuværende situation har konsekvenser for SOSU Esbjerg i flere henseende. Dette skal ses i forhold til, at SOSU Esbjerg på nuværende tidspunkt mister elever, som ikke har ønsket at stoppe på deres uddannelse. Derudover kan det få konsekvenser for den gode fortælling om skolen og EUX Velfærd, hvilket kan få betydning for, at denne uddannelse bliver betragtet som et usikkert valg af andre unge. Overordnet set kan der generelt rekrutteres færre elever til EUX, hvis PA EUX ikke er en velfungerende uddannelsesretning på samme måde som SSA EUX.

6. Litteraturliste

Beckett (2020a). Derfor fravælger mange unge igen i år EUD. Lokaliseret på:

<https://www.eva.dk/ungdomsuddannelse/derfor-fravaelger-unge-igen-aar-eud>

Beckett (2020b). Top fem grunde til, at de unge dropper planen om EUD. Lokaliseret på:

<https://www.eva.dk/ungdomsuddannelse/top-grunde-unge-dropper-planen-om-eud>

Bekendtgørelse om krav til udformning af eux-forløb (2014). Bekendtgørelse om krav til udformning af eux-forløb. BEK nr 1279 af 03/12/2014. Lokaliseret på:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/1279>

Boisen, L. A. (2019). Unges syn på uddannelse er ubevidst påvirket af kammerater. Lokaliseret på:

<https://bss.au.dk/insights/samfund-2/2019/unges-syn-paa-uddannelse-er-ubevidst-paavirket-af-kammerater/>

Børne- og Undervisningsministeriet (2020). Om eux. Lokaliseret på:

<https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/eux/om-eux>

Danmarks Evalueringsinstitut (2018). *Fleksibilitet i ungdomsuddannelsessystemet. Formelt, oplevet og praktiseret*. Lokaliseret på:

<https://www.altinget.dk/misc/Fleksibilitet%20i%20ungdomsuddannelsessystemet.pdf>

Danmarks Evalueringsinstitut (2019a). *Rammer for at styrke faglig synergi i eux-forløb. Inspirationskatalog*.

Lokaliseret på: <https://www.eva.dk/sites/eva/files/2020-01/Faglig%20synergi%20p%C3%A5%20EUX.pdf>

Danmarks Evalueringsinstitut (2015). *Skolers arbejde med at forberede elever til ungdomsuddannelse*.

Lokaliseret på: https://www.eva.dk/sites/eva/files/2017-07/Skolers%20arbejde%20med%20at%20forberede%20elever%20til%20ungdomsuddannelse_www.pdf

Danmarks Evalueringsinstitut (2019b). *Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse. Unges veje mod ungdomsuddannelse*. Lokaliseret på: https://www.eva.dk/sites/eva/files/2019-03/Notat_unges%20syn%20pa%CC%8A%20ungdomsuddannelse_140319%20%28002%29.pdf

Danmarks Evalueringsinstitut (2017). *Uddannelsesvalg i 8. klasse. Unges vej mod ungdomsuddannelse*.

Lokaliseret på: https://www.eva.dk/sites/eva/files/2017-12/EVA_Unges%20vej%20mod%20ungdomsuddannelse_05122017.pdf

Danmarks Evalueringsinstitut (2019c). *Uddannelsesvalg i 9. klasse. Unges vej mod ungdomsuddannelse.*

Lokaliseret på: https://www.eva.dk/sites/eva/files/2019-09/Uddannelsesvalg%20i%209.%20klasse_klar%20til%20ops%C3%A6tning_230919_final.pdf

Ennova (2019). Elevtrivselsundersøgelsen (tilvalg) 2019 for erhvervsuddannelserne. SOSU Esbjerg. Internt powerpoint

EUX-loven (2019). Bekendtgørelse af lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v. LBK nr 612 af 28/05/2019. Lokaliseret på:

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/612>

Rambøll (2017). Evaluering af EUX. Endelig rapport. Lokaliseret på:

<https://www.gl.org/detmenergl/Documents/170315-Evaluering-af-eux.pdf>

SOSU Esbjerg (u. å.). Mission, Vision, Værdier. Lokaliseret på: <https://www.sosuesbjerg.dk/om-skolen/mission-vision-og-vaerdier/>

SOSU Esbjerg (2019). Strategi 2025. Internt dokument